

Nr 14

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Rachunkowość a controlling

Redaktor naukowy

Edward Nowak

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2008

Komitet Redakcyjny

*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Jan Lichtarski, Adam Nowicki, Zdzisław Pisz,
Waldemar Podgórski, Wanda Ronka-Chmielowiec, Jan Skalik, Stanisław Urban*

Recenzenci

*Ksenia Czubakowska, Maria Hass-Symotiuk, Anna Karmańska, Teresa Martyniuk,
Edward Nowak, Henryk Ronek, Jan Turyna*

Redaktor Wydawnictwa

Joanna Świrska-Korlub

Korektor

Barbara Łopusiewicz

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2008

PL ISSN 1899-3192

Druk i oprawa: Zakład Graficzny UE we Wrocławiu. Zam. 427/08

Spis treści

Słowo wstępne	11
Urszula Balon: Rachunek kosztów jakości w przedsiębiorstwach przemysłu motoryzacyjnego	13
Urszula Balon, Anna Boratyńska-Sala: Controlling a podejście procesowe w systemie zarządzania	22
Agnieszka Bieńkowska, Anna Zabłocka-Kluczka: FMEA funkcji personalnej – controllingowy instrument diagnozy potencjalnych zagrożeń w obszarze zarządzania personelem	32
Agnieszka Bojnowska: Model rozliczania kosztów według rachunku kosztów działań dla banku spółdzielczego – cz. I: przesłanki, etapy, mapa procesów	43
Adam Bujak: Wykorzystanie wskaźników opartych na kosztach do oceny systemu rachunkowości	51
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Zakres kontroli kosztów w zakładzie ubezpieczeń	59
Iwona Chomiak-Orsa: Narzędzia controllingowe w ocenie efektywności przedsięwzięć informatycznych	66
Maciej Chorostkowski: Tytuł biegłego rewidenta tylko dla wybranych? ...	73
Janusz Czerny: Rola i znaczenie rachunkowości w procesie restrukturyzacji przedsiębiorstwa	80
Ksenia Czubakowska: Ustalanie przychodów i kosztów świadczonych usług w ramach kontraktów długoterminowych	90
Anna Cwiakala-Malys: Problem efektywnego wykorzystania zasobów w procesie zarządzania państwową szkołą wyższą	100
Marek Dylewski: Ewidencja kosztów zadań publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego – wybrane problemy	114
Monika Foremna-Pilarska: Budżetowanie operacyjne przychodów a czynnik czasu	120
Angelika Kaczmarczyk, Katarzyna Piotrowska: Wiarygodność informacji sprawozdawczej a działalność badawczo-rozwojowa	127
Marcin Kaczmarek: Rachunkowość zadaniowa w systemie rachunkowości budżetowej jednostek sektora finansów publicznych	133
Małgorzata Kamieniecka: Rola controllingu w procedurze ustalania odroczonego podatku dochodowego	141
Zdzisław Kes: Charakterystyka prowadzonych przedmiotów w Katedrze Rachunku Kosztów i Rachunkowości Zarządczej	148

Marcin Klinowski: Analiza cyklu życia projektu w ocenie jego efektywności	161
Katarzyna Kluska: Kontrola wewnętrzna w procesie badania sprawozdania finansowego	167
Tomasz Kondraszuk: Rachunkowość zarządcza w rolnictwie w warunkach globalizacji	174
Roman Kotapski: Problemy z budżetowaniem. Krytyka a praktyka stosowania	183
Beata Kotowska: Zarządzanie płynnością finansową w przedsiębiorstwie poprzez budżet wpływów i wydatków	193
Michał Jerzy Kowalski: Identyfikowanie obiektów kosztowych w rachunku kosztów działań	202
Mieczysław Kowerski: Strategie dywidendowe na rozwiniętych rynkach kapitałowych	210
Zygmunt Kral: Controllingowy rachunek wyników szkoły wyższej	219
Wojciech Dawid Krzeszowski: Stopy procentowe w ocenie efektywności zabezpieczenia	228
Dorota Kuźdowicz: Analiza odchyleń w sztywnym i elastycznym rachunku kosztów planowanych	235
Grzegorz Lew: Kontrola w systemie motywacyjnym przedstawicieli handlowych	241
Teresa Martyniuk: Amortyzacja jako instrument strategicznego rachunku kosztów przedsiębiorstwa	247
Aleksandra Martynowicz: Uwarunkowania wyboru metody ustalania różnic kursowych dla celów podatku dochodowego	252
Marek Masztalerz: Analiza wartości produktu w rachunku kosztów docelowych	256
Jarosław Mielcarek: O potrzebie modyfikacji <i>time-driven ABC</i>	265
Jerzy Mońka: Wartość jako cel i płynność finansowa jako determinanta funkcjonowania przedsiębiorstwa	275
Adam Niewęglowski: Rachunek kosztów działań – wczoraj i dziś	286
Bartłomiej Nita: Ewolucja rachunkowości zarządczej: od rachunku kosztów do strategicznej rachunkowości zarządczej	293
Edward Nowak: Rozwój rachunku kosztów w świetle osiągnięć szkoły wrocławskiej	318
Agnieszka Nózka: Procesowe ujęcie działalności jednostki badawczo-rozwojowej	331
Robert Paradecki: Wpływ współzależności produktów bankowych na wynik ze sprzedaży oraz cykl życia	340
Ewa Pasieczna: Oszacowanie podstawy opodatkowania metodą kosztową – studium przypadku	349
Michał Poszwa: Determinanty opłacalności jednorazowych odpisów amortyzacyjnych	357

Adam Putyra: Budżetowanie kosztów działań na podstawie <i>time-driven activity based costing</i>	363
Jolanta Rubik: Audytor a controller – sylwetka zawodowa	375
Bożena Rudnicka: Ujmowanie kosztów działalności operacyjnej w jednostkach budżetowych w świetle obowiązujących regulacji prawnych	380
Kazimierz Sawicki: Rachunkowość i controlling w małych jednostkach gospodarczych	388
Elżbieta Sobów: Koszt surowca w kalkulacji kosztu wytworzenia produktu w zakładzie drobiarskim	396
Kamila Synak: Rola rachunkowości w ograniczaniu zjawiska asymetrii informacji z perspektywy teorii agencji	404
Waldemar Szewc: Praktyczne aspekty usług controllingu w kancelarii doradztwa podatkowego	410
Alfred Szydelko: Możliwości wykorzystania informacji z ewidencji księgowej w obszarach decyzyjnych związanych z działalnością pomocniczą	420
Katarzyna Szymczyk-Madej: Cele kontroli wewnętrznej w zarządzaniu przedsiębiorstwem	427
Marcin Wierzbiński: Podstawowe aspekty controllingu niepublicznej szkoły wyższej	437
Beata Zackiewicz: Przegląd technik i narzędzi wspomagających zarządzanie kosztami nowego produktu poprzez rachunek kosztów docelowych	449

Summaries

Urszula Balon: Costs of quality meaning in the automatic enterprises	21
Urszula Balon, Anna Boratyńska-Sala: Controlling and process approach in the management system	31
Agnieszka Bieńkowska, Anna Zabłocka-Kluczka: FMEA of personnel function – the controlling tool for diagnosis of potential threats in the scope of personnel management	42
Agnieszka Bojnowska: The model of calculating costs found on Activity Based Costing for a Polish co-operative bank. Part I: The assumptions, steps, the map of processes	50
Adam Bujak: Using the leant-on-costs indicators to the evaluation of the accounting system	58
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Cost control in insurance companies	65
Iwona Chomiak-Orsa: Controlling tools for it project efficiency evaluation	72
Maciej Chorostkowski: Title of statutory auditor only for the chosens?	79
Janusz Czerny: The role and meaning of accountancy in the process of the enterprise restructuring	89

Ksenia Czubakowska: Determining revenues and costs of provided services in within the frameworks of long-term contracts	99
Anna Ćwiakala-Malys: A problem in effective usage of resources in a process of higher state school management	113
Marek Dylewski: Cost accounting of public tasks in local government units – chosen problems	119
Monika Foremna-Pilarska: Operational incomes budgeting and a time factor	126
Angelika Kaczmarczyk, Katarzyna Piotrowska: Reliability of financial information vs. research and development project	132
Marcin Kaczmarek: Performance accounting in a system of budget accounting of the public sector units	140
Małgorzata Kamieniecka: The role of controlling in deferred tax establishment procedure	147
Zdzisław Kes: The characteristic of learning in Department of Cost Calculation and Management Accounting	160
Marcin Klinowski: The project life cycle analysis in its efficiency evaluation	166
Katarzyna Kluska: Internal control in process of auditing of financial statement	173
Tomasz Kondraszuk: Managerial accounting in agriculture in the face of the globalization	182
Roman Kotapski: Budgeting problems in companies. A criticism of budget practice	192
Beata Kotowska: Liquidity management in an enterprise by cash flow budget	201
Michał Jerzy Kowalski: Identification of cost objects in Activity Based Costing	209
Mieczysław Kowerski: Dividends strategies in developed financial markets	218
Zygmunt Kral: Controlling result account of college	227
Wojciech Dawid Krzeszowski: Interest rates in hedging effectiveness evaluation	234
Dorota Kuźdowicz: Variance analysis in fix and flexible planned cost accounting	240
Grzegorz Lew: The control in motivation system of sales representatives ...	246
Teresa Martyniuk: The depreciation as an instrument of a company strategic cost accounting	251
Aleksandra Martynowicz: Conditions of choosing the method of calculation of the foreign exchange differences for income tax purposes	255
Marek Masztalerz: Product value analysis in the target costing process ...	264
Jarosław Mielcarek: On the need for modification of time-driven ABC ...	274
Jerzy Mońka: Value as purpose and financial liquidity as determinant of enterprise function	285

Adam Niewęglowski: Activity-Based Costing – yesterday and today	292
Bartłomiej Nita: The evolution of management accounting: from cost accounting to strategic management accounting	317
Edward Nowak: Cost accounting development on the example of scientific achievements of the Wrocław University of Economics	330
Agnieszka Nózka: Process based R&D unit operation	339
Robert Paradecki: Influence of the interdependence of bank products on the result from the sale and life cycle	348
Ewa Pasieczna: Tax base estimation by the cost Method – a case study	356
Michał Poszwa: Problems of calculating profits of tax depreciation	362
Adam Putyra: Activity Costs Budgeting Based on Time-Driven Activity Based Costing	374
Jolanta Rubik: Auditor vs controller – careers profile	379
Bożena Rudnicka: Formulating costs of operating activity in budgetary units in the light of polish accountancy act regulations and special accountancy policies referring to these units	387
Kazimierz Sawicki: Selected problems of accounting and controlling in small enterprises	395
Elżbieta Sobów: Cost of raw materials in calculation of product manufactured in a poultry processing	403
Kamila Synak: The role of accountancy in reducing information asymmetry from the Agency Theory perspectives	409
Waldemar Szewc: Practical aspects of the services of controlling in a tax consultancy office	419
Alfred Szydelko: The possibilities of using information from record accounting in decision fields connected with support centers	426
Katarzyna Szymczyk-Madej: Goals of internal control in management process	436
Marcin Wierzbński: Responsibility centres in the controlling system of university	450
Beata Zackiewicz: Techniques and tools review for cost management of new product throughout target costing (Target Cost Management)	461

Maciej Chorostkowski

Krajowa Izba Biegłych Rewidentów

TYTUŁ BIEGŁEGO REWIDENTA TYLKO DLA WYBRANYCH?

1. Wstęp

Biegły rewident to osoba uprawniona do badania sprawozdań finansowych. Celem takiego badania jest wyrażenie przez biegłego rewidenta pisemnej opinii wraz z raportem o tym, czy sprawozdanie finansowe jest prawidłowe i czy rzetelnie przedstawia sytuację majątkową i finansową, jak też wynik badanej jednostki [12]. Biegli rewidenci wykonują swój zawód, stosując się do zapisów standardów zawodowych zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Tworzą samorząd zawodowy – Krajową Izbę Biegłych Rewidentów (KIBR).

Opinia publiczna kształtuje swoje zdanie na temat biegłych rewidentów w dużej mierze dzięki informacjom podawanym przez media, a te często kreują biegłych rewidentów jako zamkniętą kastę społeczną podlegającą jedynie prawu stworzonemu przez siebie i dla siebie [3]. Niewielkim podmiotom uprawnionym do badania sprawozdań finansowych przypisywane są astronomiczne zarobki roczne rzędu 300-400 tys. zł, większym – nawet wielu milionów złotych, a dostęp do zawodu uważa się za ograniczony [5, s. 4].

Mniejszą uwagę poświęca się rzetelnej informacji dotyczącej postępowania kwalifikacyjnego do zawodu biegłego rewidenta, który obejmuje 10 bardzo trudnych egzaminów pisemnych, trzyletnią praktykę zawodową, w tym minimum 2 lata pod nadzorem biegłego rewidenta w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, oraz egzamin dyplomowy zdawany przed samorządową Komisją Egzaminacyjną.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie problematyki związanej z formalną organizacją zawodu, procesem i zasadami zdobycia uprawnień biegłego rewidenta, zaprezentowanie danych empirycznych dotyczących zarówno kandydatów, jak i osób wykonujących zawód biegłego, a także ukazanie średnich wynagrodzeń audytorów z tytułu badania i przeglądów sprawozdań finansowych.

2. Samorząd zawodowy

Na mocy art. 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „w drodze ustawy można tworzyć samorzady zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony”. Konstytucja stwierdza także, że „w drodze ustawy można tworzyć również inne rodzaje samorządu. Samorzady te nie mogą naruszać wolności wykonywania zawodu ani ograniczać wolności podejmowania działalności gospodarczej”, zatem również i biegli rewidenci mają prawo do tworzenia samorządu, jakim jest KIBR.

Samorząd zawodowy to organizacyjna forma zrzeszania się obywateli, ukształtowana na zasadzie więzi zawodowej, powstała celem reprezentowania ich interesów wobec instytucji państwa [16]. Poszczególne samorzady zawodowe w Polsce różnią się od siebie sposobem zorganizowania i zakresem powierzonych zadań. Z reguły należą do nich sądownictwo dyscyplinarne, pieczę nad rejestracją osób wykonujących zawód, nad przestrzeganiem obowiązków zawodowych (etyki zawodowej, obowiązku szkolenia, obowiązku ubezpieczenia), działalność socjalna na rzecz członków. W tym celu ich organy są wyposażone w kompetencje do stanowienia norm generalnych i abstrakcyjnych [9], dlatego też argument o stanowieniu prawa przez samorząd nie powinien budzić u nikogo zdziwienia. Dodać należy, że w przypadku KIBR ustawowy nadzór nad samorządem sprawuje minister finansów, który ma prawo zaskarżyć wszelkie uchwały samorządu, które naruszają przepisy prawne bądź statut KIBR [11].

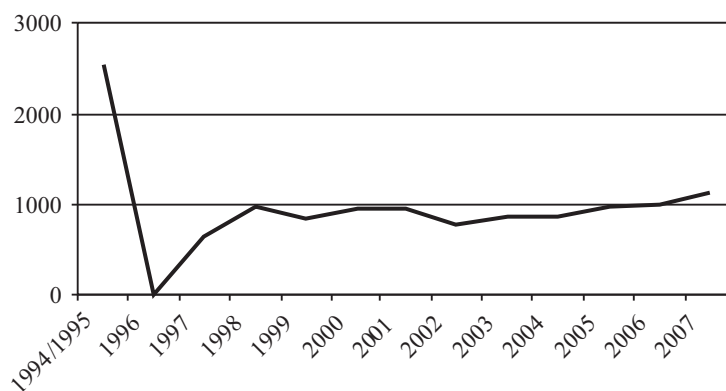
3. Postępowanie kwalifikacyjne

Zdobycie tytułu biegłego rewidenta wymaga przebrnięcia przez wyjątkowo uciążliwe wymagania kwalifikacyjne. Kandydat jest zobligowany do zdania 10 egzaminów pisemnych (obejmujących wiedzę z rachunkowości finansowej, zarządczej, ekonomii i zarządzania, prawa cywilnego, pracy, gospodarczego, podatkowego, a także ze sprawozdań finansowych i ich analizy oraz badania), odbycia trzyletniej praktyki zawodowej oraz zdania egzaminu dyplomowego w formie ustnej przed komisją egzaminacyjną. Zajmuje to średnio 3-4 lata. Musi tyle trwać, aby biegły rewident był wiarygodny [13, s. 13]. Egzaminy pisemne są trudne i wymagają dużej wiedzy merytorycznej. Dodatkowo czas na ich rozwiązanie jest dosyć krótki. Wszystko to powoduje, że osób zdających wszystkie egzaminy za pierwszym podejściem jest niewiele [6, s. 12]. Wszystkie egzaminy pisemne odbywają się w formie anonimowej, a nazwisko zdającego ujawniane jest dopiero po weryfikacji oceny jego pracy egzaminacyjnej [2]. Przeczy to tezie jakoby środowisko biegłych rewidentów było hermetycznie zamknięte.

4. Biegli rewidentzi w świetle danych empirycznych

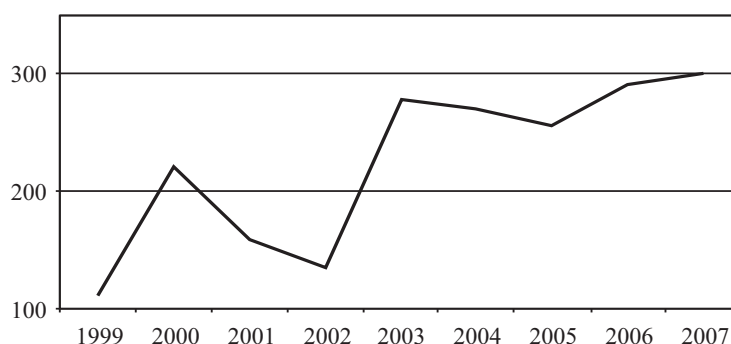
4.1. Kandydaci do zawodu a biegli rewidentzi

Zawód biegłego rewidenta jest zawodem zaufania publicznego. Na biegłych rewidentach spoczywają szczególne wymagania ze strony uczestników rynku kapitałowego dotyczące jego bezpieczeństwa i transparentności dostępnych w sprawozdaniach finansowych informacji. Zadaniem samorządu jest zapewnienie systematycznego dopływu nowych kadr, które są kompetentne merytorycznie, mają silne poczucie spełniania misji zawodowej w zgodzie z obowiązującym prawem, normami wykonywania zawodu oraz normami etycznymi.

Rys. 1. Liczba kandydatów do zawodu biegłego rewidenta na dzień 31 grudnia w poszczególnych latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KIBR.

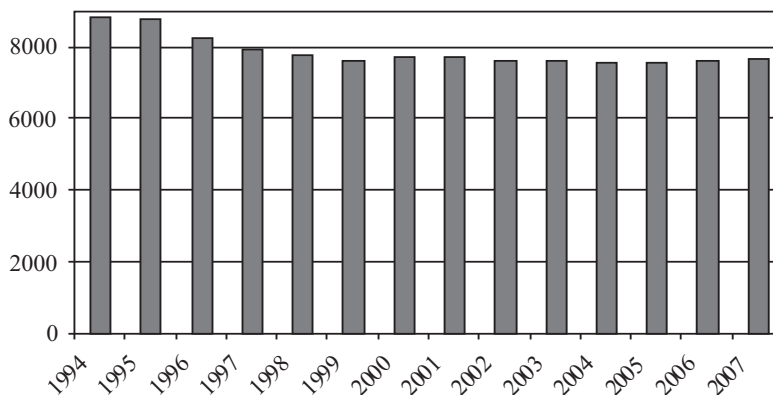
Rys. 2. Liczba biegłych rewidentów, którzy zdobyli uprawnienia w poszczególnych latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KIBR.

Na rysunku 1 pokazano liczbę osób zwiększających grono kandydatów do zawodu na bieglego rewidenta w poszczególnych latach. Wyjaśnienia wymagają liczby reprezentujące lata 1994 i 1995 oraz rok 1996 – w pierwszym przypadku podana liczba jest wspólna dla obu lat, przeprowadzono bowiem nabór łączny, natomiast w roku 1996 naboru nie przeprowadzono [8, s. 39]. W latach 1998-2007 liczba kandydatów wahała się na podobnym poziomie, a średnia w tym okresie wynosi 925 osób rocznie.

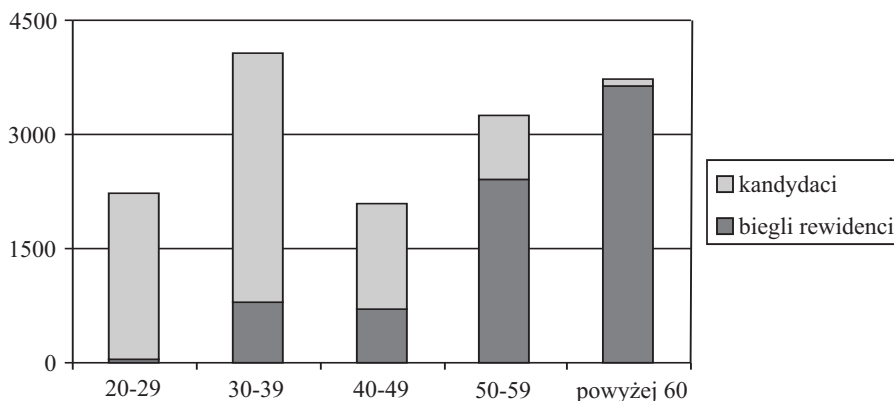
Rysunek 2 przedstawia liczbę osób, które zdobyły uprawnienia bieglego rewidenta w latach 1999-2007. Trend jest rosnący, a średnia wynosi 224 osób rocznie.

Oba przedstawione wykresy ukazują nieśląbnące zainteresowanie wykonywaniem zawodu bieglego rewidenta i nie potwierdzają tezy o ograniczaniu dostępu do zawodu.

Rys. 3. Liczba biegłych rewidentów na dzień 31 grudnia w poszczególnych latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KIBR.

Rys. 4. Porównanie struktury wiekowej kandydatów do zawodu oraz biegłych rewidentów na dzień 31 grudnia 2006 r.

Źródło: opracowanie własne.

Liczba biegłych rewidentów w Polsce spadała w latach 1994-1998 (rys. 3). Spowodowane to było zmianami toku postępowania kwalifikacyjnego w 1994 r., w wyniku których wprowadzono 10 egzaminów pisemnych, praktykę zawodową oraz egzamin dyplomowy, a także zawieszeniem postępowania w 1996 r. Pierwsze osoby, które zakończyły pomyślnie tok postępowania kwalifikacyjnego, uzyskały uprawnienia dopiero w 1999 r., stąd też dopiero od tego roku liczba biegłych rewidentów kształtuje się corocznie na zbliżonym poziomie i wynosi średnio 7632 osoby rocznie.

Porównanie struktury wiekowej kandydatów do zawodu oraz biegłych rewidentów (rys. 4) również kłóci się z oskarżeniami o blokowanie dostępu do zawodu. Ponad 70% z ogólnej liczby kandydatów to osoby poniżej czterdziestego roku życia. Wraz z coraz niższym przedziałem wiekowym liczba kandydatów do zawodu stopniowo przewyższa grono osób posiadających uprawnienia biegłego rewidenta. Dowodzi to rewolucji wiekowej, jaka czeka ten zawód w najbliższych latach.

4.2. Wynagrodzenia audytorów

W każdym zawodzie polaryzacja pod względem uzyskiwanych dochodów jest zjawiskiem jak najbardziej normalnym, jednakże nazywanie „niczym niezwykłym” wynagrodzeń biegłych rewidentów na poziomie 80 tys. zł miesięcznie [1, s. 34] jest nadużyciem.

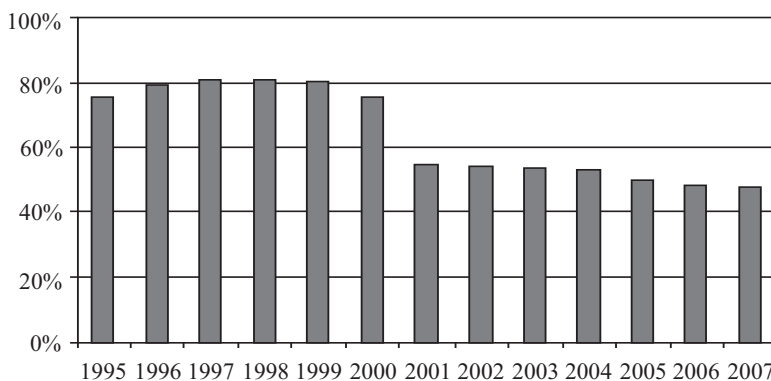
Z prostych kalkulacji można wyliczyć średnią, która dalece odbiega od podanego poziomu. W roku 2006 średnia liczba zarejestrowanych podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wynosiła 1920 [8, s. 40]. Przychody KIBR z tytułu opłat nadzoru – których stawki uzależnione są od udziału procentowego przychodów z badania i przeglądów sprawozdań finansowych w przychodach ogółem i wynoszą od 1 do 1,5% [15] – w 2006 r. wyniosły 7624,3 mln zł [10]. W Polsce głównym źródłem przychodu większości firm audytorskich są badania oraz przeglądy sprawozdań finansowych (w przypadku spółek giełdowych usługi badania stanowią aż 78%, gdyż polski rynek usług doradczych nie jest jeszcze tak rozwinięty, jak na Zachodzie) [4, s. 15].

Przyjmując do wyliczeń udział usług badania i przeglądów w portfelu przychodów firm audytorskich na poziomie od 95 do 100% i – tym samym – 1,0% stawki opłaty rocznej, otrzymujemy globalną kwotę reprezentującą przychody z tytułu badania oraz przeglądów sprawozdań finansowych wszystkich podmiotów uprawnionych w Polsce w wysokości 762,43 mln zł. Rozkładając te przychody na liczbę podmiotów w Polsce, otrzymujemy ok. 397,1 tys. zł (w przeliczeniu na jednego biegłego rewidenta wykonującego zawód przychody wynoszą ok. 205,0 tys. zł). Są to przychody roczne, natomiast w wymiarze miesięcznym wynoszą one już odpowiednio 33,1 tys. oraz 17,1 tys. zł.

W tym miejscu należy podkreślić, że celem obliczenia dochodu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych należałoby od podanych wiel-

kości odjąć wszystkie koszty prowadzonej działalności, tj. koszty wynagrodzenia asystentów biegłych rewidentów, dojazdów do klienta, hoteli, a także koszty funkcjonowania podmiotu: osób zaangażowanych w zarządzanie podmiotem oraz zdobywanie klientów, szkoleń, dostępu do odpowiednich publikacji, koszty sekretariatu, czyszczenia, ubezpieczenia itp. [7, s. B1].

Analogiczne obliczenia uzyskuje się przy założeniu udziału usług badania i przychodów we wszystkich usługach świadczonych przez biegłego rewidenta w wysokości do 66%, kiedy to wysokość stawki jest maksymalna i wynosi 1,5%. Dochody wynoszą odpowiednio: 264,7 tys. zł i 136,7 tys. zł (w ujęciu rocznym) oraz 22,0 tys. i 11,4 tys. zł (w ujęciu miesięcznym). Przypisywanie niewielkim firmom audytorskim dochodów rzędu kilkuset tys. złotych nie jest więc właściwe, a sugerowane wielkości mogą dotyczyć co najwyżej czołówki najbardziej dochodowych firm w Polsce.

Rys. 5. Liczba biegłych rewidentów na dzień 31 grudnia w poszczególnych latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KIBR.

Potwierdzeniem tego jest także wysoka liczba biegłych rewidentów niepracujących w zawodzie (rys. 5). W latach 2001-2007 około połowa biegłych rewidentów pracowała poza zawodem (w 2007 r. odsetek wynosił ponad 52%). Co ciekawe, ta grupa biegłych rewidentów jest również zobligowana do uczestnictwa w obowiązkowym doskonaleniu zawodowym [4].

5. Podsumowanie

Biegli rewidentzi nie są środowiskiem hermetycznie zamkniętym, a dostęp do zawodu jest otwarty dla każdej osoby, która zdecyduje się podjąć trudny proces postępowania kwalifikacyjnego. Egzaminacje pisemne odbywają się w formie anonimowej. Są one trudne, jednakże aby zapewnić wykształcenie dla wysoko wykwalifikowanych kadr, które odpowiedzialne są za bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, wymagania muszą stać na wysokim poziomie. Przeciętne wynagrodzenia audyto-

rów odbiegają w znacznym stopniu od sugerowanych często przez media wielkości. Biegli rewidenci – zgodnie z Konstytucją RP – reprezentują swoich członków oraz chronią swoje interesy zawodowe, tworząc samorząd zawodowy – Krajową Izbę Biegłych Rewidentów. Struktura wiekowa kandydatów dowodzi rewolucji wiekowej, jaka czeka środowisko biegłych rewidentów w najbliższych latach.

Literatura

- [1] Dyszel A., *Księgowy to brzmi dumnie*, „Przegląd” z 20.03.2005 r.
- [2] *Informacje ogólne*, http://kibr.org.pl/pl/kandydaci_info.
- [3] Kamiński R., *Prawo kasty*, „Wprost” 2001, nr 22; Hybel D., *Rynek nie korporacje*, http://www.emedyk.pl/arttykul.php?idartykul_rodzaj=74&idartykul=539.
- [4] Kupiecka E., *Spółki ujawniają wynagrodzenia audytorów*, „Parkiet” z 5.06.2006 r.
- [5] Lisiewicz P., *Imperium komunistycznego premiera*, „Gazeta Polska” z 21.03.2007 r.
- [6] Pokojska A., *Biegli nie pracują w zawodzie*, „Gazeta Prawna” z 8.05.2007 r.
- [7] Pokojska A., *Cena za usługę musi być odpowiednia*, „Gazeta Prawna” z 7.01.2008 r.
- [8] *Postępowanie kwalifikacyjne dla kandydatów na biegłych rewidentów i struktura liczbowa samorządu*, [w:] *XV lat Krajowej Izby Biegłych Rewidentów*, KIBR, Warszawa 2007.
- [9] *Samorząd zawodowy*, http://pl.wikipedia.org/wiki/Samorz%C4%85d_zawodowy.
- [10] Sprawozdanie finansowe KIBR za rok 2006, http://www.kibr.webserwer.pl/_doc/sprawozdanie_finansowe_2006.pdf.
- [11] Ustawa o biegłych rewidentach i ich samorządzie z dnia 13 października 1994 r. (DzU 1994 nr 121, poz. 592), tekst jednolity z dnia 12 marca 2001 r. (DzU 2001 nr 131, poz. 359).
- [12] Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (DzU 1994 nr 121, poz. 591) tekst jednolity z dnia 27 marca 2002 r. (DzU 2002 nr 76, poz. 694).
- [13] Zalewski Ł., *Biegły rewident musi być wiarygodny*, „Gazeta Prawna” z 17.03.2006 r.
- [14] Załącznik do uchwały nr 4 VI Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów z dnia 30 czerwca 2007 r. w sprawie zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów, http://www.kibr.webserwer.pl/_doc/VI_KZBR_uchwala_nr_4-obligatoryjne-doskonalenie_zawodowe.pdf, art. 2.
- [15] Załącznik nr 1 do uchwały nr 65/6/2007 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 20 listopada 2007 r., http://www.kibr.webserwer.pl/_doc/uchwala_065-06-2007_zal_01.pdf.
- [16] Zięba-Załużka H., *Samorząd zawodowy w świetle Konstytucji RP*, „Monitor Prawniczy” 2005, nr 10.

TITLE OF STATUTORY AUDITOR ONLY FOR THE CHOSEN?

Summary

Statutory auditors are entitled to carry out audits of financial statements. Participants of the capital market pin their hopes on statutory auditors as they guard the safety and transparency of the data shown in the financial statements. On the basis of the Polish Constitution, statutory auditors have established the self-government – the National Chamber of Statutory Auditors – that represents its members and protects their professional interests.

Public opinion on statutory auditors is formed on the strength of information given by media that announce that auditors are the closed caste, they block access to the profession and are favoured by their enormous remuneration.

This paper presents real requirements for candidates for statutory auditors, as well as calculations on average remuneration of auditors on audits and reviews of financial statements.